

Boris LASKİN
(Rusiya)

İçəridən redaktorun qısa cava-
bı eşidildi:
– Buyurun.

Mən otağa daxil oldum. Bazar
ertəsi idi. O, başını qaldırıb sinayı-
cı nəzərlərlə mənə baxdı. Bununla
da aramızda söhbət, daha doğru-
su, söhbətlər silsiləsi başladı.

Obektiv olmaq üçün aramızda-
kı söhbətləri, mümkün qədər, ol-
duğu kimi danışmağa çalışacağam.

Bazar ertəsi

O: – Buyurun!

Mən (daxil olub): – Salam, yol-
daş redaktor.

O: – Oturun. Hekayənizi oxudum.

Mən: – Hə, necədir?

O: – Məncə, məqsədinizə əsasən
nail olmusunuz.

Mən: – Çox şadam.

O: – Sevinməyə tələsməyin. Son-
ra sevinərsiniz. Hələlik, bu parça-
nı, bax buranı «...Maşa gülüm-
sünüb...» sözlərindən başlayaraq
oxumağınızı xahiş edirəm.

Mən: – Məmnuniyyətlə...

«...Maşa gülümsünüb dedi:

– Seryoja, gəlsənə sahilboyu, qa-
yanın lap qaşı ilə gözək. Bu, qorxu-
lu olsa da, maraqlıdır.

Sergey təəccübləndi:

– Bunun nəyi qorxuludur?

– Birdən ayağımız qaçar, suya
yıxılıraq!..

Sergey dedi:

– Heç nə olmaz, birtəhər üzüb
çıxarıq.

Maşa ona qısıldı. İndi bu zərif,
gücsüz məxluq özünün arxasız
olmadığını hiss etdi. Sergeylə bir
yerdə olmaq onun üçün xoşbəxt-
lik idi. Sergeyin enli kürəyi, güclü
və mərhəmətli əlləri Maşanı bütün
bəlalardan qoruya bilərdi.

– Bilirsən, mən bu saat nə barədə
düşünürəm? – deyər Sergey dilləndi.

– Nə barədə?

– Düşünürəm ki, bax, o ağ bulud
topası necə də ağ ayıya oxşayır?!

Maşa heyətlə əlini-əlinə vurdu:

– Elə mən də o barədə düşü-
nürdüm desəm, inanmayacaq-
san!..»

O: – Sağ olun, kifayətdir. Bu
parçada nə hiss etdiniz?

Mən: – Nə mənada?

O: – Sizcə, cavan qəhrəman-
larınız mənasız, mətləbsiz, boş-
boşuna danışmırlarmı?

Mən (bir az fikirləşdikdən
sonra): – Bağışlayın, siz heç
sevmisinizmi?

O: – Yəqin ki, olub.

Mən: – Heç ömrü-
nüzdə sevdiyiniz qızla
bu cür söhbətlər etmək ar-
zusunda olmamısınız?

O: – Məsələ heç də elə deyil.
Bax, əsərinizin bir yerində qəh-
rəmanlarınızın qabaqcıl adamlar
olduğunu göstərirsiniz. Belə ki,
Sergey çilingər-quraşdırıcı, Ma-
şa isə tibb bacısıdır. Axı bu cür
adamların daxili aləmləri zəngin,
dünyagörüşləri geniş, tələbatları
yüksək, fikirləri dərin olur. Hör-
mətli müəllif, gəlin onları mənən
daha da zənginləşdirək. İşləyin.

Mən sizi yaradıcılıqda cəsarətli ol-
mağa çağırıram. Məni anladınız mı?
Mən: – Anladım. Çərşənbə gü-
nünə kimi hazırlayaram.

Çərşənbə

Mən (daxil olub): – Salam! Mən
hazıram. Həmin yeri oxuya bilə-
rəm...

O: – Sizə diqqətlə qulaq asıram.

Mən: – «...Maşa gülümsünüb
dedi:

– Seryoja, mən bu gün öz işim
haqqında fikirləşirdim. Əgər həqi-
qəti etiraf etmiş olsaq, çəkinmədən
demək lazımdır ki, stomatologiya
bizim zamanədə gərəksiz elm de-
yil: təbabətin bu sahəsi ağızboşlu-
ğu orqanlarının, çənə və ona bitişik
olan sahələrin xəstəliklərini öyrə-
nir. Susursan... Susmaq razılıq əla-
mətidir. İndi gəl sahilboyu gözək.

Sergey dedi:

– Keçən gecə Talmanı yuxuda
gördüm...

– Hansı Talma, Fransua Jozef? –
deyə Maşa soruşdu.

– Maşa, fikirləşirəm ki, tempera-
ment insan psixologiyasının xüsusi
tərzidir. Öz tipinə görə onun fizioloji
əsaslı sinir fəaliyyəti ilə bağlıdır. Bu
hal oyanma və ləngimə prosesinin
gedişində qüvvətli və ya zəif, müva-
zinətli və ya müvazinətsiz, çevik və
ya süstlüyü ilə xarakterizə olunur.

– Hə? – Əslində, Maşa bu sözlər-
də təəccüblü bir şey görmədi. –
Elə mən də o barədə düşünürdüm
desəm, inanmayacaqsan!..»

O: – Necədir? Hiss edirsinizmi ki,
qəhrəmanların xarakterləri nə qədər
zənginləşib? İndi onlar ağıllı, düşün-
məyi bacaran adamlardır. İstər iş, istər
istirahət saatlarında onların danışmaq
üçün rəngarəng mövzuları var!

Mən: – Ümumiyyətlə, sadə peşə
adamları bu tərzdə...

O: – Yaxşı yadıma saldınız, qəh-
rəmanların peşələrini dəyişdirib,
onları intellektual aşiqlər kimi gös-
tərmək necə olar?

Mən: – Cümə gününə kimi dü-
zəldərəm.

Cümə

Mən (daxil olub): – Salam! Də-
yişdim. Əlavələr də etmişəm. Hə-
min hissəni oxuyuram:

«...Maşa gülümsünüb dedi:

– Sergey Ksenofontoviç, siz bö-
yük alimsiniz, bütün elmlərdən
xəbərdarsınız. Mən sizdən xahiş
edirəm, ətrafınıza bir nəzər salın,
görün bu düzə səpələnən çiçəklər
necə də gözəldir!..

Sergey Ksenofontoviç başını təp-
pətdi:

– Bəli... Amma bunlar bağayar-
pağı deyil, çobanyastığıdır. Başqa
sözlə desək, rütubəti çatışmayan
səhra və yarımsəhralarda yaşayış
şəraitinə uyğunlaşmayan bitkilər-
dir.

Maşa Sergey Ksenofontoviçə qı-
sıldı. Bu zərif, gücsüz məxluq özü-
nü lap bilik dəryası sandı:

– Bilirsinizmi, mən bu saat nə
barədə düşünürəm? – deyər Maşa
soruşdu.

– Nə barədə?

– Düşünürəm ki, bu bulud layları
su buxarlarının açıq səmada sıxlaş-
masından alınan məhsuldan başqa
bir şey deyildir. Onların səmanın
aşağı qatlarında, yəni troposferdə
əmələ gəlməsini bir daha xatırlat-
mağa kəskin ehtiyac hiss edirəm.

Sergey Ksenofontoviç heyətlə
əlini-əlinə vurdu:

– Elə mən də o barədə düşünür-
düm desəm, inanmayacaqsan!..»

O (bir az fikirləşdikdən sonra):
– Təbrik edirəm! Siz doğru yolda-
sınız. Ancaq təəssüf ki, yazınızda
məhəbbət mövzusu – lirika ikinci
plana sıxışdırılıb. (Fikirləşir). Bir
dəqiqə... İndi bu parçada Sergey
nəçidir?

Mən: – Elmlər Akademiyasının
həqiqi üzvü.

O: – Deməli, akademikdir. Bəs
Maşa nəçidir?

Mən: – Professorudur, doktordur.

O: – Doktor çox yuxarı oldu, na-
mizədə oxşayır.

Mən: – Olsun.

(Hekayə)

Bu başqa məsələ

O: – Ağılma əsrarəngiz bir fi-
kir gəlib. Artıq biz bilirik ki, onlar
geniş dünyagörüşə malik ciddi
adamlardır. Qoy qəhrəmanları-
nız mənasız, mətləbsiz boş-boşuna
danışsınlar. Bu, yersiz görünsə də,
əsrəriniz oxunaqlı olacaq. Hə, necə-
dir?... Yaxşımı fikirdir?...

Mən: – Gözəl fikirdir.

O: – Elə isə, şirlik sizdə.

Mən (çıxarkən): – Qonordan tu-
tarsınız. Şənbə günü yanınızdayam.

Şənbə

Mən (daxil olub): – Salam! De-
diklərinizin hamısına əməl olu-
nub. Oxuyuram:

«...Maşa gülümsünüb dedi:

– Seryoja, akademik, gəlsənə sa-
hilboyu, qayanın lap qaşı ilə gözək.
Bu, qorxulu olsa da, maraqlıdır.

Akademik çiyinlərini çəkdi:

– Burada qorxulu nə var?

– Bəs birdən suya yıxılacaq, necə
olar?

– Heç nə olmaz, birtəhər üzüb
çıxarıq.

Elmlər namizədi Akademiya-
nın həqiqi üzvünə qısıldı. Ma-
şa özünü arxasız hiss etmirdi.
Sergeyin şöhrəti onu bütün
bəlalardan qoruya bilərdi.

– Bilirsən, mən bu
saat nə barədə düşü-
nürəm? – deyər akade-
mik Sergey Ksenofon-
toviç sakitcə dilləndi.

– Nə barədə?

– Düşünürəm ki, bax,
o ağ bulud topası necə
də ağ ayıya oxşayır?!

Maşa heyətlə əlini-əlinə vurdu:

– Elə mən də o barədə düşü-
nürdüm desəm, inanma-
yacaqsan!..»

O: – Lap dahiyənədir!
Siz başa düşürsünüz-
mü ki, əbəs yerə əziy-
yət çəkməmisiniz? Bax
bu, başqa məsələ, indi
əsrərinizə söz ola bilməz!

Tərcümə edən:
Qərib MEHDİ,
Gəncə şəhəri